Wetten:

Ds. Brandt	0	12	0

Notulen:

Ds. Brandt	0	2	0

Vormen:

Ds. van Belkum	0	4	0

Zondagschool Roosters:

Ds. Brandt ...	1	6	3			
J. Minnie ...	1	7	0			
G. J. Els ...	0	9	0			
J. Hoogland...	0	4	6			
Ds. van Belkum	0	7	0			
				3	13	9

Zondags Blad:

Per Ds. van Broekhuizen	0	12	0

Hervormer:

Intekengelden	18	11	3
	£558	9	8

H. J. L. Th. Roorda,
Administrateur.

* * *

KOLLEKTE VOOR DE MELAATSEN.

L. Alberts, Nyassaland	£1	0	0
Kollekte Algemene Vergadering	10	1	6
Kollekte Zeerust	13	16	9
Kollekte Klerksdorp	8	17	7
Kollekte Pietersburg...	5	1	3
Kollekte Vereeniging	4	7	6
Kollekte Trichardtsfontein	2	11	10

Ds. H. D. van Broekhuizen, kollekte kerk te Messina:

Kollekte Dulltsroom	£5	0	6
Kollekte Krugersdorp (Ds. Brandt)... ...	2	9	6
Kollekte Trichardsfontein	1	0	6
Kollekte Vereeniging (Ds. Brandt)	4	1	6
Kollekte Bethal	6	9	4
Kollektelijst Mej. C. Ras	6	0	0
Kollekte Memel (Ds. Fourie)	9	8	0
	£34	9	4

J. A. STRAUSS.

VIJDE HOOFDSTUK.

(Vervolg.)

Uit het ambtelike leven.

Niet een enkele preek heeft Strauss laten drukken. Maar ze zijn van mond tot mond overgeleverd en enkele zinnen er uit gaan als kleingeld heden nog na 50 jaren in de gemeente rond. Zijn enige troost was het Woord Gods. In een zijner preken zeide hij eens: " Wanneer ik dood ben, leg mij dan deze Bijbel onder mijn hoofd—toen hief hij zijn Bijbel op boven zijn hoofd—op dit woord wil ik rusten, daarmede voor de hemelpoort komen en als Petrus de deurwachter, dan vraagt, wie is daar? dan zal ik zeggen: Een arme zondaar, de predikant van Iserlohn, die daar door dit Woord is zalig geworden." Een 11-jarig dochtertje uit die gemeente heeft dit gehoord—maar zij zegt, ik kan het in eeuwigheid niet vergeten hoe hij toen de Bijbel ophief.—Ook werd dit geestelik zwaard wel eens uitgetrokken uit de schede, om zonder mensenvrees op hoog en laag neer te komen. Een der rijkste boeren had een misstap gemaakt en bij het aflezen der geboden had Strauss dit in een paar korte, maar diepingrijpende woorden afgekondigd. De man zwoer daarom de predikant een dodelike vijandschap. Maar de Heer beschermde Strauss. Niet lang daarna stierf de man aan de mazels. De familie liet hem zeer prachtig begraven en hoopte, dat Straus in zijn lijkrede scherp over hem uitvaren zou, en zond daarom iemand, om de leraar op te passen en te verklagen. Strauss hield een predikatie, waarin hij van de dode niets zeide, maar sprak alleen over de dood en het eeuwige leven. Aan het einde zeide hij: Omdat er zoveel mensen hier zijn, die zeker gaarne zouden willen horen, hoe ik oordeel over de gestorvene, zo wil ik mijn oordeel geheel zonder vrees zeggen en zeer langzaam spreken, opdat gij de woorden goed kunt onthouden en optekenen: " hij is een zeer goed man geweest—wanneer men zijn zonden niet medereken! Amen."

Niet altijd kwam Strauss zo schitterend er af. Hij werd wel eens wegens eerschennis bestraft en beboet. Zondags daaraanvolgende vertelde hij kalm die zaak en besloot dan: "Mijn hoofd behoort reeds lang aan de Heer en ik wens niets vuriger dan dat ook mijn hart Hem alleen toebehoort. Wat mijn geldbeurs betreft, ik weet niet of ik zeggen moet: die is van de Heer, dan wel des Heeren geldbeurs is van mij. Daarom raakt mij dat beetje geld ook niet."

De Hervormer.

Officieel Orgaan van de Nederduitsch Hervormde Kerk.

Onder Redaktie van de Predikanten van de Ned. Herv. Kerk.

Alle stukken en brieven de Redaktie betreffende te zenden aan **Ds. JAC. VAN BELKUM, Heidelberg.**

ADVERTENTIEN. Staande Advertentiën voor lange termijn op kontrakt. Familieberichten **6d.** per regel. Prijs per Jaargang **7s. 6d.** vooruitbetaalbaar.

Alle gelden voor Abonnementen en Advertentiën te zenden aan **de heer H. J. L. Th. ROORDA, P.K. Bus 444, Johannesburg.**

No. 6. PRETORIA, 15 DECEMBER 1919. JAARGANG XI.

KERSTPREEK.

Eere zij God in de hoogste hemelen. Vrede op aarde. In menschen een welbehagen.— Lucas 2:14.

Te lezen: Lucas 1:1-14.
Te zingen: Psalm 100:1, 3, 4.
Gezang 114:1, 5, 6. Psalm 146:8.

"Nog Juicht ons toe die zaal'ge nacht,
"Waarin 't gestarnt' met nieuwe pracht,
"En 't Englenheir met nieuwe vreugd
"Zich over Jezus komst verheugt!"

Voor hoevele duizenden en millioenen was deze nacht niet een zalige! Ja, Gode zij lof en eer en prijs voor die gelukkige, heerlike nacht, toen het Englenheir deze blijmare bracht tot de mensenkinderen! Voor het eerst aan een eenvoudige kring van schaapwachters die daar in het nachtlik duister de wacht hielden over hunne kudde! Wat dunkt U, mijne Toehoorders, zo er die nacht een Kapitein van een Romeins legioen in Jeruzalem gelegerd was, die die nacht daar in Effratha's velden ronddwaalde, zou hij iets gehoord of gezien hebben van het hemels toneel? Zelfs een Farizeer of een wereldgezinde Sadduceer? Zou die heerlikheid des Heeren, het licht der hemelen, ook hen bestraald hebben?

Of zoals ons gezangvers zo schoon zingt:— "Waarin 't gestarnt' met nieuwe pracht, En 't Englenheir met nieuwe vreugd?"—Ach, ik weet het niet! Mijns inziens zouden zij zich vreemd gevoeld hebben, misschien het zuchten van de wind, het biezonder glinsteren van de sterren. Of zouden ze gevlucht zijn, de schrik hen om het hart geslagen hebben en zij zich zo spoedig mogelik uit de voeten gemaakt hebben om toch maar weer in het gewoel der grote stad zich te bevinden!

Die nacht was daar, die zalige verrukkelike nacht, vol van vreugde voor hemel en aarde, maar ook die ontzettende nacht voor duivel en hel, voor Goddeloze en vreemdeling. Want waar de komst van Christus aan de ene kant vreugde, licht en leven brengt, brengt hij aan de andere zijde ontsteltenis, angst en dood: Reuke des levens ten leven reuke des doods ten doode.

Wat toen was is nu: Kerstdag voor Gods kinderen de dag van vreugde, blijdschap, dankbaarheid, leven, licht en vreugde. Ja de sterren aan de hemeltrans schitteren als het ware met nieuwe pracht.

Voor hen die Christus niet kennen en niet willen erkennen is Kerstdag geen dag van geestelike vreugde, zit er geen s c h i t t e r e n d e r p r a c h t in de sterren dan te voren! Zijn enig genot is vleeselik, brooddronkenheid, wereldvreugd!

Maar toch was er bij de komst van Christus nog een andere vreugde en wel in de wereldstad Rome. Terzelfdertijd werd er te Rome een erepenning geslagen voor Caesar Augustus met het volgend opschrift: "Vrede in de wereld, heil het menselik geslacht."

De oorlogstempel was gesloten nu voor de 2de maal sinds de stichting van de wereldstad. Nu de wereld dan eindelik bevredigd was, en het zwaard van Caesar in de hand van Octavianus Augustus in een scepter des vredes was veranderd, nu zou kennis en welvaart, landbouw en veeteelt verzekerd zijn, en aller mensen deel zou spoedig zijn. "Vrede in de wereld, heil het menselik geslacht!"

Wonderlik die Samenloop van gebeurtenissen. Louter toeval roept de wereldling uit. "Goddelik Albestuur en vooruit beschikking", roept Gods kind uit. Dit is wat Gods woord noemt de volheid der

tijden. Wanneer God de Heer komt om de mens te bezoeken dan weten wij ook dat alles klaar en gereed is, ook in het mensenhart voor dat bezoek. Dan weten wij dat gelijk de muren van Jericho ook de harten der mensen moeten zwichten. Dan weten wij dat, Petrus en Johannes gereed staan om de steun-pilaren van de kerk te worden. Maar dan ook doet de duivel zijn werk, hij de leugenaar van de beginne, waar hij tot hen zegt: gij zult zijn als goden.

Toen de Heere tot de mensen sprak en met hen wandelde, toen ook kwam de duivel met zijn valse voorstelling. Zo ook hier. Wat is er van de vrede geworden, waar een Caesar Augustus van sprak? Wat van het heil der mensheid die hier beloofd werd? Waar is dat wereldrijk nu? Lees de geschiedenis: Rome is gevallen: Gevallen, omdat zij zich overgaf aan zinnelust en zingenot: Omdat aan de lusten van het vlees werd toegegeven. Omdat dronkenschap, hoererij, overspel, ja al de uitspattingen des levens het deel werd van aristokraat en plebëer! Ja, dat de zinnen gestreeld werden tot het uiterste en fijnste. Alles werd opgeofferd aan de verfijnde lust en zingenot van de Caesars. Alle voortbrengselen van goud en zilver, van landbouw en veeteelt, van heinde en ver, werden gebracht om de lust van de afgod op het Kapitool te bevredigen. Daarvoor werden de mensenlevens als niets geacht. En dan om de massa tevreden te stellen, was het coliseum het toneel van bloed en moord, van akelige wreedheden, die alle beschrijving te boven ging.

"Heil het menselik geslacht", op Caesars penning was de grootste leugen ooit geschreven. Toen en ook nog nu komen zij bedrogen uit die hunne hoop, hunne verwachting stellen op prinsen en vorsten en aardse koninkrijken. Het zij dat men dat heil verwacht van Rome, van Parijs, van Londen, of Berlijn. Daar vindt men niet de koning der Ere, het heil der mensen, neen, daar vindt men wat Daniel zegt: "het koninkrijk hard als ijzer, dat alles vermaalt en verzwakt," (Dan. 2:40), en verder daar ziet men het vierde dier, schrikkelik en zeer sterk, het had grote ijzere tanden, het at en verbrijzelde en vertrad het overige met zijn voeten.

Zolang de mensheid vrede zoekt in een aards koninkrijk, bij een aardse vorst, zal men zich bedriegen en teleurgesteld uitkomen; zij is alleen te vinden bij de Koning der koningen van wie de Engelen zongen: "Ere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde, in de mensen een welbehagen." Want het zijn alleen de onderdanen van de Koning van Sion die macht hebben om een rijk tot stand tebrengen wiens grenzen zijn van de zee tot aan de zee, van de rivier tot aan 't einde der aarde, welke door het geloof koninkrijken hebben overwonnen, gerechtigheid geoefend, de muilen der leeuwen toegestopt, de kracht des vuurs hebben uitgeblust, de scherpte des zwaards zijn ontvloden, uit zwakheid kracht hebben gekregen, in de krijg sterk geworden zijn, heirlegers der vreemden op de vlucht hebben gebracht. Hebben bespottingen en geeselen geproefd en ook banden en gevangenis, zijn gesteenigd geworden, in stukken gezaagd, verzocht, door het zwaard ter dood gebracht, hebben gewandeld in schaapvellen, en in geitenvellen, verlaten, verdrukt, kwalik gehandeld zijnde, hebben in woestijnen gedoold en op bergen, en in spelonken en in de holen der aarde.

Het is omdat het lied der Engelen waarheid geworden is, omdat het de taal der martelaren en geheiligden geworden is! "Ere, ere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde, in de mensen een welbehagen." Dat woord "Ere zij God", is het zwaard, de spies, de pijl geworden dat dieper doordrong dan de wapens van Caesar's legioenen. Dat als een twee snijdend scherp zwaard doordrong tot in de verdeeling des harten. Voor die wapenen moesten de Caesars en hunne dapperen bukken, nedervallen. Voor de banier des kruizes moest de adelaar van het Romeinse rijk zwichten. Terwijl de muren van het machtige aardse rijk van Rome vielen, ontsprong uit de puinhopen de muren van het Godsrijk op aarde. Gelijk het Rijk van Rome viel, zo zullen al de koninkrijken der aarde vallen en in een storten omdat zij gebouwd zijn op onrecht, geweld, bloed en lijken! Gods doel en Gods wil—het koninkrijk der heerlikheid van God de Vader en Jezus de Zoon door de werkingen des Heiligen Geestes; waartoe gebracht zullen worden en zamenvloeien al de volken der aarde, tot het eindelik zal weerklinken in de woorden van Micha: Kom laat ons opgaan tot den berg des Heeren, en tot het huis van de God van Jakob opdat hij ons leren van zijne wegen, en wij in zijne paden wandelen.

Goddank voor die blijvende waarheid: Eere zij God in de hoogste hemelen. En zolang wij God eere geven blijft ook dat Koninkrijk, wat zeg ik het blijft, neen, het kan niet sterven, het is wel de strijdende kerk, maar ook de steeds meer en meer overwinnende kerk. De ene grens na de andere wordt overschreden door de dienaren van onze Koning, het ene fort na het andere ingenomen, en 't vaandel van de Koning der Koningen, n.l. het Kruisbanier wappert binnenkort over gans de wereld!

Daarom wordt dat lied al uit meer en meer monden vernomen, klinkt ons tegen in de taal van steeds andere volkeren. Waar vroeger de lof van Jupiter vernomen werd, klinkt nu de lof van David's zoon en zo wordt binnen Gods tijd elke afgod verbrijzeld totdat ook de volgelingen van Mohammed en Budha zich moeten buigen voor Jezus Christus en zijne heerlijkheid en macht. Waarom zo, omdat men vergeet de eerste woorden van het Engelen lied: Eere zij God in de hoogste hemelen. Daar ligt de macht, de kracht, de sterkte van deze woorden: Ere zij God. Dat door de komst van de Heere Jezus, de Heere de ere gegeven wordt, niet alleen door Hem die daar in de kribbe geboren wordt, want Hij zelf heeft gezegd: Mijne spijze is te doen de wil mijns Vaders. En in het hoogepriesterlik gebed: Ik heb U verheerlikt!

Maar ook door degenen die in Hem geloven, dat ook door de Christenen, door de mensen door woord en daad de Heere geërd en geprezen wordt. Opdat zij allen de Zoon ere gelijk zij de Vader eren, die de Zoon niet eert eert de Vader niet die Hem gezonden heeft.

Waar God de ere gegeven wordt, is vrede, blijdschap, liefde. Maar waar alleen de mens geëerd wordt, het menselik verstand, vernuft, geleerdheid, daar komt twist, tweedracht, verdeeldheid, ellende, haat en nijd! In het hart, in het huis, in de maatschappij, ja zelfs onder zonen en broeders van hetzelfde huis! Neen, in alles moeten wij zoeken de ere van God en het welzijn der mensen.

,Bij de onthulling van het Vrouwenmonument te Bloemfontein was het zulk een plechtig en aandoenlik gezicht, eerst, daar komt President Steyn, Genl. Botha, Genl. de Wet, en andere leiders, achter hen de predikanten, Ds. And. Murray, ds. van Belkum, ds. Louw, ds. du Toit en andere Evanggelie-dienaars. Het was of ik zag wat Z.A. wezen moest, daar de politieke leiders, daar achter de geestelike leiders, de politiek gesteund en gedreven ook door Gods Geest en Gods dienstknechten. Ziet als dat gebeurd, dan en dan zeker zal het weer worden voorspoed en vrede, vreugde en liefde, eendracht en samenwerking.

Daar ligt de zeer, de kanker van onze tijd, van onze politiek, van onze plannen, de Heere wordt vergeten en de mens wordt geëerd! O moge toch in deze Kerstdagen, in deze laatste dagen van het oude jaar, de ogen van onze leiders, van ons volk opengaan en zien. E r e zij God in de hoogste hehemelen, dat en dat alleen ontbreekt.

Wat zegt Rom. 1:23. En hebben de heerlikheid des onverderfelike Gods veranderd in de gelijkenis eens beelds van een verderfelik mens en van gevogelte en van viervoetige dieren.

Als die de waarheid Gods veranderd hebben in de leugen en de schepsel geëerd en gediend hebben boven de Schepper die te prijzen is in der eeuwigheid. Daarom heeft God hen overgegeven in alle begeerlijkheden hunner harten tot onreinigheid. Daarom de ondergang ook van het volk van Israël toen zij in de straten van Jeruzalem uitriepen, wij hebben geen andere koning dan de Caesar.

Neen, eerst: ere zij God, dan komt het tweede woord als van zelf: vrede op aarde. Laat dat éne ere zij God weg en ziet het andere vervalt als van zelf: Nu komt de vraag heden tot elk een van ons in 't bijzonder: geeft gij de ere aan God in uw leven? O, mijn broeders en zusters, zolang gij zelf eigen lust, eigen eer, eigen genot steeds de boventoom laat voeren, geen vrede! Hoe velen van ons durven met een eerlik gemoed en open hart zeggen bij mij in mijn leven steeds God de ere! Dit is de laatste Zondag van 't jaar 1919. Mijn geliefden, hoeveel in dit jaar in uw leven en mijn leven was: I k, niets dan Ik. In uw eigen leven. In uw leven als lidmaat dezer gemeente. In uw bezigheid. In uw politiek. Beginnen wij bij de hoogst geplaatsten, eindigen wij bij de laagste, speelde IK eigen eer, eigen gemak, eigen belang niet de hoofdrol? O mijn gemeente! O, mijn volk. God helpe ons, dat het toch in 1920 anders worde! De Heer de ere!

Kom nog eens met mij naar Bethlehem, daar in de kribbe in doeken gewonden, daar ligt dat klein onschuldige kindje! Boven die kribbe staat als het ware in glinsterende letters te lezen: Ere zij God! Onedel is de omgeving, niet schoon is de plaats. Alles spreekt van eenvoud en armoede. Hulpeloos de moeder, arm de man die haar ter zijde staat. Toch door die hele omgeving klinkt 't tegen, vrede, liefelike vrede, vreugde en dankbaarheid. Geen Pilatus, geen Herodes, zelfs geen Farizeer zou hier een Koningskind gezocht hebben en toch hoort de woorden van de Engel: Ziet ik verkondig U grote blijdschap die al de volken wezen zal dat U heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus de Heere, enz. Ja het engelen oog ziet en de engelen stem zingt waar het herders oog niets merkt en des Farizeers stem zwijgt!

Nu komt de vraag dan heden morgen tot U: Hebt gij vrede? Hebt gij vrede gevonden in de wereld, gij dienaar der wereld? Die wereld die voor U zo schoon, zo aanlokkelik is, door wier zoet gefluit gij U laat bekoren? Nooit of nimmer zult gij daar vrede vinden! Vraag het aan die afgeleefde wereldling

die daar met bevende handen en knikkende knieën grafwaarts gaat! Geen vrede, geen vreugde, mijn leven is verloren, een mislukking. Eerst moet gij vrede met God hebben voor gij vrede in uw hart kunt smaken. En wie kan U die vrede geven! Jezus, Jezus alleen. Mijn vrede geef Ik U, mijn vrede laat Ik U niet gelijkerwijs de wereld hem geeft, geef Ik hem U.

Ik wil niets met Hem te doen hebben, roept gij uit. Dat is onmogelik! Vroeger of later zult gij voor Hem verschijnen om rekenschap van U zelf te geven Zoek maar naar vrede in uw werk, in uw plichtsvervulling. Vrede met God zult gij daar niet vinden, ijdel is uw poging, wanhoop is uw einde! Die vrede kunt gij niet veroveren, noch door werken, noch met geld, noch in het gedruis der wereldse vermaken. Gij keert terug, gij zijt alleen en daar knaagt maar weer uw geweten. Heden wordt U vrede verkondigd! Vrede wordt U aangeboden! Vrede in dat kindeken, dat voor U geboren is. Dat de hemel verliet! Gods vloek op zich laadde! Uw strijd zal Hij strijden! Uw lijden lijden! Voor U de dood sterven. En in de grootste onvrede der wereld zal Hij vrede voor U bewaren. O, Toehoorder, vlied tot Hem. Laten wij als kleine kinderen worden en gedurig neerknielen bij de kribbe van dat klein kindeken. En gij zult ontvangen de vrede Gods die alle verstand te boven gaat. Kom laat ons opstaan heden nog voor het einde van 1919. Opdat wij 1920 mogen beginnen: vrede met God, vrede in het hart, ere zij God. Moge dit gebeuren óf voor het eerst óf bij vernieuwing in het hart van menig een onzer.

Weet gij waaraan de wereld behoefte heeft 'n deze tijd aan—Jezus. Een wereld onvoldaan, die de drukkende last gevoelt van hare eigen mislukking in alles, in koningen, in keizers, in rijkdom, in armoede, jagende naar iets wat zij niet vinden kan. Eén oplossing Jezus. Die wereld vermoeid, gejaagd, bedroefd, omdat zij buiten Jezus vrede zocht en nooit vond.

Juicht met een vreugd, die 't al verstomt,
Ja Hallelujah! Ja Hij komt
Juicht mensen Engelen zamen,
Juicht allen Amen! Amen!

H. D. v. B.

BRIEVEN VAN OOM SAREL.

Uitkijk, Desember 1919.

Het is de laatste dagen biezonder warm op Uitkijk. Die warmte is oorzaak dat een mens zich spoedig moeg en afgemat voelt en dat werklust en de werkkracht er wel wat onder lijdt.

Daarom ga ik nu ook wat schrijven over moegheid.

Uw oom is van mening, dat geheel de wereld der beschaafde blanke rassen in onze dagen lijdt aan moegheid.

Nu begint Uw Oom met een opmerking te maken. Toen hij jong was, waren er ook wel moege mensen, maar zij waren weinige en wij noemden ze moeggeboren. Bijna alle andere mensen werkten hard en goed, meestal om hun dageliks brood, maar er waren ook zeer velen, die werkten om te werken. Oom heeft ze gekend metselaars, timmerlieden, schrijnwerkers, schoenmakers, schoolmeesters, advokaten, predikanten, die werkten, hard werkten en niet in de eerste plaats vraagden betaalt het, d.i. krijgen wij daarvoor geld en goed, of eer en dank. Het was hun te doen om mooi werk te leveren. Wat kon b.v. een schoenmaker met trots neerzien op een paar blinkende stevels, of vrouwenschoentjes van sterk of zacht leer gemaakt, waaraan geen foutje was te vinden. Hoe hoogmoedig was een schrijnwerker, die een mooie tafel gemaakt had, welke de goedkeuring kreeg van de man, die hem besteld had. Hoe verheugd was een advokaat, die een zaak had gewonnen, al kreeg hij er ook geen geld voor, of een dokter, die een zware zieke weer beter gemaakt had, al wist hij dat de patiënt hem nooit een pennie er voor kon betalen.

Kom daar nu eens om. Iedereen vraagt voor zijn werk betaling. Wat doet ge vraagt buurman, betaalt het je goed?

Uw Oom kent iemand uit vroeger dagen die zeide: "als ik niet een pond op een dag maak, dan werk ik niet, en waarlik die man lag meestal lang uit op zijn rustbank, omdat zijn werk geen pond per dag waard was, daar hij er geen liefde voor had.

In onze dagen gedurende de wereldoorlog en nu ook na die tijd is dit verschijnsel nog meer voor de dag gekomen. Niemand bijna werkt meer om te werken, neen alleen voor geld wordt gezweet en gezwoegd.

Werkmensen, ambtenaren, onderwijzers, zelfs ook leraars der kerk roepen om meer loon, en allen staken het werk als ze geen meer geld krijgen, ook

zelfs de onderwijzers dreigen met staking, de kerkleraars alleen doen dit niet en staken ook niet.

Nu zal men toch niet willen zeggen, dit komt hiervan, omdat het leven zo duur wordt, en daarom moet meer worden betaald alsof hoger loon het leven ook niet duurder maakt. En dat hogere loon, wordt dat goed gebruikt, of weggezet voor dagen van ziekte of dood? Neen denk dat niet· het wordt gebruikt om uit te gaan, plezier te maken, kleren te kopen, ja men vindt soms in huizen waar niemand muziek maken kan, gramafoons en klavieren, die daar staan niet om gebruikt te worden, maar omdat men te veel geld heeft. Wordt nu geen hoger loon gegeven, welnu dan maar weer staken, en zo wordt alles duurder omdat te veel wordt betaald, te weinig voortgebracht, te lekker wordt geleefd, niemand met plezier zijn werk doet.

Men is moeg van werken. Geen wonder. De vorige eeuw is geweest de eeuw van uitvinding, van werktuigen, van leren. Voor alles werden machines uitgevonden en omdat het te veel tijd en moeite was de machines te laten stilstaan en weer aan de gang te zetten, moest er dag en nacht worden gewerkt. Neem maar een voorbeeld. Vroeger reisde men, behalve natuurlik in de grote zeevaart, niet langer dan van zon-op tot zon-onder. Overal langs de paden waren hotels, waar men van de vermoeienis van de reis de nacht kon doorbrengen en slapen. Nu gaat de lokomotief maar steeds door. Nacht en dag, en al slapen de reizigers ook, hun slaap is niet rustig, en het treinpersoneel krijgt geen slaap in die nacht. De arbeid in de fabrieken wordt nooit gestaakt, men zwoegt met dag- en nacht-ploegen, en jongens en meisjes, mannen en vrouwen zijn maar altijd door aan het werk.

Het was de eeuw van het weten. Men zeide en schreef: leer de mensen, ontwikkel hun verstand: allen moesten leren of er aanleg was voor leren of niet, men moest naar school. De kinders leerden een paar dozijn wetenschappen, van alles wat, van het meeste bleef niets hangen, de hoofden werden opgeblazen er was een eksamenjacht ook bijna dag en nacht en veel werd geleerd, dat in het leven spoedig werd vergeten.

Doch niet alleen deze dingen maken een mens moeg: ook het plezier doet dit. Omdat de mensen moeg zijn, gaan zij rusten, zo ze zeggen. En wat doen ze dan? Ze reizen met de trein of de stoomboot, naar een vakantie-plaats en daar is een gewoel van mensen, dat de sterkste mens zenuwachtig maakt. Gaan ze daar rusten, ja, zo zegt men. Maar het is plezier maken: baden, dansen, spelen, wandelen, aantrekken en uittrekken de ganse dag, eten, drinken, theaters en bioskopen bezoeken tot 's avonds laat en dan na 4 weken aan het strand te hebben doorgebracht, is men nog meer moeg, dan toen men er heenging, moeg voor het leven, moeg voor de arbeid.

Zo heeft de europese mensheid sedert het midden der vorige eeuw geleefd en Z.Afrika heeft dat nagevolgd. Het is natuurlik, dat in de eerste tijd dit niet zo gevoeld werd, maar nu generatie op generatie dit leven zo is voortgezet moet er afmatting, inzinking van kracht komen. Niet alle mensen zijn natuurlik moeg, maar de mensheid, de Westerse mensheid in haar geheel is het en Z.Afrika's blanke bevolking is het ook.

Uit die moegheid ontstaat de zucht naar plezier. Men is niet in staat om goed degelik werk te doen: men begint een ding, laat het staan voor het klaar is of men vat alle dingen aan, brengt niets tot stand en uit verveling zoekt men plezier.

Die moegheid brengt ook voort, onhuiselikheid. Ons geslacht is zenuwachtig in de hoogste mate en kan daarom evenmin als een zenuwachtig individu rustig en kalm thuis zitten en arbeiden. Daarom er uit of men wil geen huiselik leven: men trouwt niet, men verlangt niet naar kinderen die maar een last zijn, aan huis binden, uitgaan beletten en zo gaat deze generatie al meer een meer achteruit van moegheid.

Een zekere Dr. Gordon heeft geschreven: "Onze tijd wordt gekenmerkt door grote afkeer van streng denken. Vluchtigheid is een gewoonte, wellicht een ziekte geworden", hetgeen wil zeggen: de mensen van onze tijd zijn ongeduldig, rusteloos, prikkelbaar, vragen onmiddellik resultaten, zijn bang voor verstandelike inspanning, verlangen zelfs dat het nieuws van de dag hun in enkele hoofdlijnen medegedeeld wordt die men met een oogopslag kan overzien. Niemand heeft tijd om iets te denken of te doen, waartoe kalm overleg vereist wordt. Ieder is gejaagd om een trein te pakken, en als hij zijn bestemming bereikt heeft, is de volgende vraag: waar zal ik nu heen gaan?"

Vanwaar dit verschijnsel? Er is geen andere verklaring voor te geven dan deze: ons geslacht heeft het enige fondament verloren, waarop het kan staan n.l. het geloof in God. Men heeft gevraagd naar kennis als het hoogste geluk. Als gij kent, en weet, zult gij als God zijn, zo zeide Satan en men heeft naar kennis gedorst. Wat kreeg men in ruil! Onrust, moegheid, onvastheid en als gevolg daarvan inzinking van zedelike en geestelike kracht. De mensheid heeft God op zij gezet, en Christus verlaten, welnu nu zinkt zij weg in de modder van allerlei

onvastigheid en krachteloosheid. Is dit zo, dan volgt hieruit, dat er voor ons maar een redmiddel is om uit die modder te komen en wel: terugkeer tot het oude geloof der vaderen, die daarin rust vonden en om dat geloof te krijgen terugkeer tot de oude Bijbel, die ons dit leert: "de Here Jahovah is ons een rots, waarop wij vast kunnen staan."

Keren we daartoe niet terug, dan Neef, zullen we steeds dieper in die modder zinken, totdat we de dood der verstikking sterven.

Na u een gezegend Kerstfeest en een voorspoedig Nieuwjaar te hebben toegebeden, blijf ik gaarne als altijd

Uw Oom SAREL.

Aan de WelEerwaarde Leraren en de Eerwaarde Kerkeraden en de Broeders en Zusters, leden van de Hervormde Kerk van Zuidafrika.

WelEerwaarde en Eerwaarde Broeders!

Geliefde Broeders en Zusters!

De Kommissie der Algemene Kerkvergadering heeft de eer en het genoegen het onderstaande ter uwer kennis te brengen.

De Algemene Kerkvergadering, gehouden in Junie 1919 te Pretoria, heeft ernstig en broederlik gehandeld over vele zaken, welke te kennen ook voor U van groot belang is.

GEBREK AAN LERAARS.

Zij heeft gesproken over het gebrek aan leraren voor onze Kerk. Voor 36 gemeenten, waarvan er 23 zijn, die met enige inspanning een staande leraar kunnen hebben, zijn er slechts 12 mannen, die al het werk moeten doen. Op de vraag waarom er niet meer jonge mannen zich lieten opleiden voor dat ambt werd er gewezen op de bewering onder de jonge mensen, dat het werk zo zwaar was, dat zij zoveel van huis moeten zijn, dat er over het geheel weinig waardering is van de zijde van de gemeente, en dat er ook niet overal gezorgd wordt dat de leraars zonder grote zorg voor hun gezin konden leven. Al zijn dit nu stoffelike zaken, in onze tijd van stofaanbidding, geldzucht en zelfzucht moet er toch met deze dingen rekening worden gehouden.

Ook werd gevraagd of de leraren, de kerkeraden wel ijverig genoeg waren om jonge mannen op te wekken voor dit ambt zich te bekwamen, en te bidden dat de Heer des oogstes arbeiders mocht uitstoten in Zijnen wijngaard; eindelik of er wel genoeg geestelik leven was in de huisgezinnen, zodat de zonen werden opgewekt om als leraren der Kerk de Heer te dienen.

Wij wekken U daarom op deze vragen ernstig te overwegen en U af te vragen wat gij persoonlik in deze zaak kunt doen.

KWEEKSCHOOL.

Eveneens kwam ter sprake of de opleiding onzer jonge mannen aan onze Kweekschool, waarvoor het Kuratorium Prof. Dr. J. H. Greyvenstein benoemde, wel genoeg de ondersteuning van de Kerk genoot, zowel geldelik als geestelik, en of zij wel in onze gebeden werd gedacht. De Vergadering zou graag zien dat deze zo hoog nodige, en zo gewichtige zaak, de levenskwestie van onze Kerk, meer onderwerp werd van uw gebed, en voorwerp van groter offervaardigheid.

In verband met die Kweekschool bood Br. A. H. Koomans aan £50 te zullen geven, wanneer voor Mei 1920 nog 299 personen of groepen van personen zich verbonden ook een even grote som te zullen opbrengen.

Wij menen dat onze Kerk bij enige krachtsinspanning onder opzien tot God dit wel kan doen; wij zijn dan ook begonnen met kollekteren voor deze zaak.

OPVOEDING.

De opvoeding onzer kinderen is een zaak, die onze ernstige aandacht eist. Zij wordt meer en meer een brandende kwestie voor Kerk en Volk. Wij moeten toezien dat er een einde komt aan het oogluikend toelaten van een onderwijsstelsel waarin met onze taal, onze voorvaderlike zeden en gewoonten, ons nationaliteitsgevoel, onze godsdienst geen rekening wordt gehouden. Indien wij dit toelaten zullen wij spoedig de doodsklok horen luiden over ons volk en onze Kerk. Daarom moeten wij toezien dat de opvoeding onzer kinderen geleid wordt in de voren van een christelike en nationale geest, waardoor alleen de toekomst van Kerk en volk en land wordt verzekerd.

ZONDAGSCHOOL.

Ook hebben wij gehandeld over de noodzakelikheid om Zondagscholen en Zondagschoolonderwijs te bevorderen. "Wie de kinderen heeft, heeft de toekomst," zegt men. Daarom is het nodig dat en Kerkeraden en Leraars deze zo gewichtige zaak behartigen en bij huisbezoek alle bezwaren der ouders trachten uit de weg te ruimen. Ook ter behartiging van deze zaak heeft de Superintendent enige maatregelen beraamd, die wij hopen spoedig in werking te zullen zien komen.

ZEDELIKE ACHTERUITGANG VAN VELEN.

Niet minder ernstig is gesproken over de geestelike en zedelike achteruitgang van velen van onze natie en Kerk, en aan de Zendingkommissie is opgedragen al hare aandacht te geven aan dit werk door evangelisatie, vermaning en tucht, om verdere achteruitgang te keren.

WEST- EN OOSTAFRIKA.

Dan zijn er ettelike honderden van onze geloofsgenoten in Zuidwest, in Oostafrika, in Portugees Oost- en Westafrika, en in dienst van de spoorwegen, die het voorrecht van een geregelde bearbeiding missen. Ook aan hen moet worden gedacht en de vraag gedaan, of er niet een leraar moet worden afgezonderd voor dit werk.

Betreffen deze onderwerpen de geestelike en zedelike belangen onzer Kerk, er zijn ook enkele zaken, die wij in haar belang en ter bevordering van orde en regel aan uwe overweging willen aanbevelen.

NIET MEER VERLOFBRIEFJES AFGEVEN OM BIJ LERAREN VAN ANDERE KERKEN TE LATEN DOPEN OF AANNEMEN.

a. Bij vele ouders wordt al te lichtzinnig gedacht over de betekenis van Doop hunner kinderen: zonder enige dringende reden, alleen uit gemakzucht of onverschilligheid brengen vele ouders hunne kinderen in de week aan huis bij de leraar om ze te laten dopen; anderen gaan uit traagheid naar leraars der andere kerken, die toevallig in hun buurt kerk houden, of vragen, omdat zij onder kerkelike censuur staan, engelse predikanten hunne kinderen te dopen. Wij moeten dit ernstig bestrijden, omdat door deze onverschilligheid de betekenis van de H. Doop als Bondszegel en als teken van opneming in de Kerk verloren gaat.

Daarom heeft de Algemene Kerkvergadering besloten aan de ouderlingen te verzoeken geen verlofbriefjes om bij andere dan hun eigen leraar kinderen te laten dopen meer af te geven, en de leraars aanbevolen niet dan om zeer dringende reden in de week of aan huis kinderen te dopen.

AANNEMEN EN WEIGEREN VAN LIDMAATSCHAP.

b. Ter voorkoming van de slechte gewoonte van sommige mensen om ter wille van kleine grieven tegen leraars hunner kerk of ter wille van bijdragen die voor de behoeften der Kerk gevraagd worden, of om andere nog nietiger reden onze Kerk te verlaten of tot haar willen overkomen, heeft de Algemene Vergadering aan de Kerkeraden de bevoegdheid gegeven om bewijzen van lidmaatschap of attestaties te weigeren aan te nemen zonder opgave van redenen, wanneer zij denken dat die overgang van de ene naar de andere Kerk uit onzuivere oorzaken wordt gewenst of gevraagd.

c. Verder is bepaald:

I. Dat niemand als ouderling of diaken ener gemeente mag dienen, wanneer hij niet binnen de lijnen der gemeente woont;

II. Dat voortaan geen jonge man, die de volle leeftijd van 17, of jonge dochter die die van 16 jaar nog niet heeft bereikt, zal worden aangenomen;

III. Dat de Kerkeraden voortaan moeten zorgen dat de reis- en verblijfkosten van hun afgevaardigden naar de Algemene en Ringsvergadering uit de gemeentefondsen zullen worden betaald.

Broeders en Zusters! Wij vertrouwen, dat het welzijn van onze Kerk U zeer ter harte gaat en daarom bidden wij U om met al uw macht niet alleen mede te werken om die Kerk in stand te houden, maar ook uit te breiden, en te doen wat uwe hand vindt om te doen, opdat zij waarlik zij een licht schijnende in deze wereld ter verheerliking van God, en Hij haar kunne gebruiken om een zegen te brengen aan al hare leden en aan velen die buiten zijn.

Wij zenden aan alle kerkeraden een afdruk van deze brief en verzoeken dringend dat hij ook aan de leden der Kerk zal worden voorgelezen, wanneer er huisbezoek of diensten worden gehouden, opdat de gemeenten beter kennis krijgen van de noden en de arbeid der Kerk.

De Koning der Kerk zegene U en uwe kinderen. Met heilbede en broederlike groeten zijn wij,

Namens de Algemene Kerkvergadering,

Uw broeders en dienaren in Christus,

L. E. BRANDT,
Voorzitter.

JAC. VAN BELKUM,
Scriba.

Pretoria,
28 Oktober 1919.

DIENSTEN VAN DS. J. VAN BELKUM.

21 December, te Heidelberg, 10 uur v.m., 's avonds 7.30. BBr. D. J. Strijdom en O. A. Strijdom.

25 December, te Heidelberg, 10 uur v.m. en 's avonds 7.30. BBr. N. E. Jacobs en P. D. Jacobs.

28 December, te Heidelberg, 10 uur v.m. en 's avonds 7.30. BBr. J. S. Smit en J. H. van der Westhuijzen.

31 December, te Heidelberg, 's avonds 7.30.

4 Januarie, 1920, te Heidelberg, 10 uur v.m., 's avonds 7.30. BBr. A. J. Botha en P. T. van Zijl.

11 Januarie te Klerksdorp.

18 Januarie, Nachtmaal. Prof. Greyvensteyn hoopt over te komen.

25 Januarie, te Krugersdorp. Bevestiging en intrede van Ds. J. J. Prinsloo.

DIENSTEN VAN OUDERLINGEN TE KRUGERSDORP.

21 December, Br. J. J. Lombaard.

28 December, Br. D. Möller.

4 Januarie, 1920, Br. B. J. Vorster.

24 en 25 Januarie, Bevestiging en intrede van Ds. J. J. Prinsloo. Nachtmaal.

AVONDMAALSVIERING TE PIETPOTGIETERSRUST.

Zaterdag, de 29ste, en Zondag, de 30ste November had onze kleine gemeente weer het voorrecht om Avondmaal te vieren. Prof. Dr. Greijvensteijn was overgekomen om de Sakramenten voor ons te bedienen. Zaterdagmiddag, bij de voorbereiding, heeft Z.Eerw. onze aandacht geboeid uit Openbaringen van Johannes 22 : 13. Na afloop van die dienst was er gemeentevergadering voor de verkiezing van kerkeraadsleden. Broeder Alwijn Smith Ouderling, werd weer met algemene stemmen herkozen; in de plaats van Br. Alewijn Botha, Ouderling, werd Br. J. A. Venter verkozen. De Diakenen werden alle twee herkozen, namelik BBr. Gert Strijdom en F. Geijser. Verder heeft de gemeente haar gevoelens duidelik laten blijken over de noodzakelikheid om 'n begin te maken met het bouwen van een kerk, omdat onze gemeente gedurig sterker wordt. Bij de Avondmaalsdienst, Zondagmorgen, heeft de prediker onze aandacht ingenomen door te spreken over Ps. 139 vs. 3, waar de Almacht en Tegenwoordigheid van God zo duidelik wordt afgeschilderd. Er werden ook twee tafels bediend.

Bij de nabetrachting in de middagdienst werden 11 kinderen gedoopt, en de gekozen en herkozen kerkeraadsleden voorgesteld aan de gemeente. Verder wer donze aandacht door de prediker bepaald bij Ps. 95 vs. 7 en 8: "Heden, zo gij Zijne stem hoort, verhardt uw hart niet." De prediker sprak zeer ernstig over het niet willen horen naar de stem des Heeren.

Bij de avonddienst heeft de prediker onze aandacht bepaald bij Lukas 15 : 17: Hoevele huurlingen mijns vaders hebben overvloed van brood, en ik verga van honger. Er heerste werkelik een aandachtige stilte opdat er geen enkel woord niet zou kunnen gehoord worden. De prediking was zeer duidelik. Wij vertrouwen ook dat God Zijn zegen over deze feestviering zal schenken. Na de dienst bedankte de prediker de leraar en de kerkeraad van onze zustergemeente voor het vrijwillig afstaan van hun kerkgebouw. J. A. V.

KERKVIERING TE ERASMUS OP 8 EN 9 NOVEMBER, '19.

Onze kerkviering was bepaald op de 2de Zondag in Oktober, doch doordat bijna niemand een permit voor zijn ossen kon krijgen, werd ons Nachtmaal gehouden in November. De opkomst was zwak, zoals te verwachten was. Echter hadden wij een genoeglike kerkviering.

Zondagavond nam Z.Eerw. het boek van de Profeet Amos in behandeling.

In Januarie met het Nachtmaal zal deze preek vervolgd worden. Er werden 10 nieuwe lidmaten aangenomen en enige kinderen gedoopt. — Onze kerkschuld is nog niet afgedaan. Moge ieder kerkeraadslid, ja ook ieder gemeentelid toch nu zijn best doen, dat wij in Januari a.s. uit onze schuld komen. Daar is niet meer veel.

Och, Broeders, staakt dit twistgedruis,
Bouwt Salems muur en daken,
En smoort die huistwist in Gods Huis—
Leert hier Uzelf verzaken!

Van Vollenhoven.

NACHTMAAL TE VREDE.

Wij hebben 8 en 9 November Nachtmaal gehouden en wel met een opgeruimde en blijde geest, want het had goed geregend. De droogte was vreselik geweest, want sedert Maart had het hier niet geregend.

De opkomst der gemeente was zeer goed. Al onze lidmaten waren opgekomen: gewoonlik hebben we bij onze Nachtmalen vele leden der Nederduits Gereformeerde kerk: deze waren nu allen te Cornelis gebleven waar hun eigen leraar van Villiers ook kerk heeft gehouden.

Onze konsulent hield al de diensten: twee jonge mensen werden aangenomen en een kind gedoopt. De prediking was Zaterdagmiddag over Johannes. Zondagmorgen over Psalm 84, het verlangen van Gods kinderen naar Gods gemeenschap en Zondagnamiddag over Psalm 46, de grondslag van het lied van Luther: "Een vaste burg is onze God." Ons werd toen verteld hoe deze geloofsheld te Worms tegenover koningen en keizer en priesters had gstaan als een man—niets vrezend omdat God zijn vaste Rots was.

Maandag waren allen vroeg huistoe om te ploegen en te werken.

Moge de Heer zijn zegen geven over dit Nachtmaal.

NACHTMAAL TE TRICHARDT.

Op 25 en 26 Oktober had deze gemeente haar Nachtmaal. Daar het bitter droog was en dus op de kerkplaats geen gras, waren er weinig wagens en Zaterdag de opkomst niet groot. Zondagmorgen was het veel beter, toen was de kerk vrij goed gevuld. Ook was er blijdschap, want Zaterdag en Zondag vielen er mooie regens, ook gooide de storm enkele tenten omver.

De konsulent Ds. van Belkum kwam Vrijdag en hield die avond katechisatie en nam 4 kinders aan. Zondag werden er 7 gedoopt.

Deze gemeente is nu heel klein. In de laatste jaren is deze grote gemeente in drie delen opgesneden t.w. Eendracht, Trichardt en Bethal. Misschien is dit voor de geestelike bearbeiding goed, maar finansieel is de draagkracht zeer verminderd. Wij verwachten echter dat de gemeente zich hiervan bewust is, daar er een grote begeerte is om de schulden te betalen.

Zaterdagmiddag en Zondagmorgen, middag en avond werden de gewone diensten gehouden.

We hopen dat de leden der kerk gesticht naar huis zijn gegaan.

Scriba van de kerkeraad is Br. Ouderling W. A. van Schalkwijk, van Schalkwijksrust, p.k. Trichardts, aan wie alle korrespondentie ook over attestaties en Doopcedels moet gezonden worden.

PERSOONLIKE ZAKEN.

Ds. J. J. Prinsloo, beroepen naar Krugersdorp, nam die roeping aan. Z.Eerw. hoopt 24 Januari bevestigd te worden door Ds. L. E. Brandt, en intrede te doen, bij gelegenheid van het Nachtmaal.

Ds. P. J. Ebersohn is beroepen naar Oost-Rand.

Ds. A. J. Barger is op 25 November 1919 te Benoni in het huwelik bevestigd met mej. M. C. Botha door Ds. L. E. Brandt. Deze las niet alleen het formulier, maar hield ook een zeer hartelike en treffende toespraak tot het jonge paar, wie de gewone zegenbede Ps. 134: 3, in het tamelik bezette kerkgebouw der Verenigde Kerk staande werd toegezongen.

Bij deze plechtigheid waren ook tegenwoordig Di. H. D. van Broekhuizen, Jac. van Belkum en J. J. Prinsloo en mevr. Prinsloo en Br. J. H. Vorster, ouderling van Middelburg, wier belangstelling door het jonge paar en door de familie zeer werd gewaardeerd. Bij de reseptie daarna werden door de Leraars hartelike en luimige toespraken gehouden, die door de bruidegom met dankbaarheid werden beantwoord. Daar was ook tgenwoordig, behalve enige zusters van Brakpan, echtgenoten van kerkeraadsleden. Ds. Ph. J. du Plessis, predikant der Nederduits Hervormde of Gereformeerde gemeente Benoni, wat zeer op prijs werd gesteld.

Wij wensen het jonge paar Gods rijke zegen toe, en hopen, dat de pastorie van Middelburg een middelpunt van liefde, een brandpunt van kerkelik leven voor de gemeente moge zijn.

Ach, waren alle mensen wijs,
En deden daarbij wel—
Deez' aarde was een paradijs,
Nu is zij meest een hel.

D. R. Camphuijzen.

INGEZONDEN.

Geachte Editeur.—In "De Spectator" van 21 November j.l. zie ik 'n schrijven van de heer J. H. Vorster, p.k. Balmoral, d.i. 26 Okt. dat, uit "De Hervormer" overgenomen een meer uitgebreid verslag geeft van de bevestiging van Ds. A. J. Barger te Middelburg, in "De Hervormer" van Oktober geplaatst. Ongelukkig heb ik "De Hervormer" van November niet ontvangen, doch ben nu blij dit in "De Spectator" te zien, want ook mij was het werkelik wonderlik, dat daar "ons volk niet ondankbaar is" niets in dat verslag vermeld stond van onze oude, trouwe redder der Ned. Hervormde Kerk, de alom hooggeachte herder en leraar Ds. M. J. Goddefroy. Als iemand die van af dat ZWE. in Transvaal is gekomen, om onze kerk te dienen, en die met ZWE. van af die tijd altijd heeft rondgegaan in de gemeenten Zoutpansberg en Waterberg, ook in vergaderingen saam was kan ik nooit of nimmer vergeten wat ZWE. voor ons heeft gedaan en opgeofferd, niet éen voor die tijd heeft dat gedaan, nog zal dat nu gedaan behoeven te worden. Zonder Ds. M. J. Goddefroy zou er heden geen Hervormde kerk meer in Transvaal geweest zijn, en dat mag, dat kan en zal nooit door ons vergeten worden, daar toch in elk boek van elke gemeente dat aanwijst, wie daar de redder en opbouwer is geweest, wie volgehouden heeft tot het einde toe, toen ZWE. van Hoger Hand van het werk werd afgelost, door het verzwakken van krachten, en nu zo te zeggen hulpeloos is. Vergeten!! of ons volk is ondankbaar, neen dat nimmer, eerder zal de Hervormde kerk niet meer bestaan, dan dat ZWE. door ons zal vergeten worden, en daarom doet het mij goed, als 'n oude strijder met ZWE. dat onze geachte predikanten Brandt, Fourie en Barger, dit in hun gebeden hebben herdacht, want door ZWE. zijn zij vandaag herders en leraars van onze kerk. Zwakke puntjes en fouten, wie heeft die niet? maar de liefde bedekt alles, want door de liefde was ZWE. in staat om dat alles te doen en ons te redden van 'n zekere ondergang, daar in die dagen allen en 'n ieder trachtte de Hervormde kerk ten onder te brengen, ja, we hadden immers geen recht van bestaan, en mochten geen predikant hebben, maar ZWE. kwam op Hoog bevel en redde ons het leven. Goed en bloed heeft ZWE. voor ons en onze kerk opgeofferd, niets was ZWE. ooit te zwaar of te moeilik, en nooit heb ik ZWE. ooit horen klagen of murmureren, zelfs toen we in krijgsgevangenschap waren, was Psalm 103 en 118 ZWE. steun en hulpe, want alles heb ik met ZWE. doorgemaakt. ZWE. de trouwe leidsman en steunpilaar voor onze mensen, de man waarna ieder zocht. Ds. M. J. Goddefroy, rots en redder van onze kerk, UWE. te worden vergeten door onze mensen, neen "Ons volk is niet ondankbaar".

M. J. POS.

OVER BOEKEN.

" Die Veldblommetje," en andere Verhalen, door M. Jansen. Met een voorwoord van W. M. R. Malherbe. Uitgever: de Nationale Pers, Bept., Bloemfontein. Prijs 4/9 postvrij.

Dit boekje zou ik, evenals mnr. Malherbe, in veler handen willen zien. De verhalen zijn echt afrikaans, in beschaafde taal aangenaam geschreven.

Wat de inleider zegt: Die schrijfster toont ons het zedebederf aan, wat saam met 'n bioskoop beschaving tot ons overgewaaid is en wat bezig is het gemoed van onze jongens en meisjes te vergiftigen.

Zulke boekjes kunnen dienst doen als waarschuwing voor ouders en kinders en wijzen op de gevaren voor hen allen die een schijnbeschaving nalopend zich ten onder brengen.

De druk is mooi: het bandje eenvoudig, maar smaakvol.

V. B.

Over boeken, deur D. F. Malherbe. De Nationale Pers, Bpkt., Bloemfontein. Prijs 2/9 postvrij.

Een gedicht in X. afdelingen, dat ons verplaatst in de dagen van de strijd en het lijden der Voortrekkers in Natal. Het vertelt van het lijden van een jong meisje, dat liefheeft en haar geliefde verliest door een overval van Dingaan's kaffers, na de moord op Piet Retief.

Onze jonge mensen moeten dit gedicht lezen; het zal hen leren hun eigen natie te eren, en ook hun beschaving te waarderen.

De heldendaden van het voorgeslacht niet te kennen, niet te willen kennen, leidt een volk op het pad tot nationale vernietiging.

De druk is mooi; het bandje aantrekkelik.

V. B.

Celestine en andere Spookstories, deur Reenen J. van Reenen, met tekeningen van die skrijwer. De Nationale Pers, Bpkt., Bloemfontein. Prijs 3/3, postvrij.

Wonderlike spookstories worden in dit boekje verteld. Eigenlik zijn het gewone stories uit het afrikaanse leven met een mengsel van spookstories.

Zulke stories werden vroeger nog geloofd en schrijver heeft er handig gebruik van gemaakt om zijn verhaaltjes aantrekkelik te maken.

Het boekje laat zich lekker lezen; 't brengt nu eens een lach op de lippen, dan eens een traan in 't oog; niemand, die 't leest, zal echter in de avond door een spook gekweld worden.

De tekeningen zijn goed en passen bij de stories. De druk is groot, het bandje netjes.

V. B.

Ons Dierewereld, deur T. F. Dreyer, M.A., Ph.D. De Nationale Pers, Bpt., Bloemfontein. Prijs 2/9 postvrij.

In het inleidend woord van mnr. R. B. Saaijman wordt gezegd, dat de kennis van die afrikaanse kind erg oppervlakkig is omtrent die diere van sij eie land.

Als dit waar is, en ik heb geen recht bij gebrek aan kennis het te betwisten, dan kan dit boekje wel in dit gebrek voorzien.

Het laat zich gemakkelik lezen; de prentjes zijn duidelik.

't Komt mij voor dat het een goed schoolboekje is en wordt als zodanig als leesboekje aanbevolen.

Kerkhistoriese Feiten. Bijdrage tot de kennis van de Geschiedenis der Ned. Herv. Kerk in Zuidafrika, door A. D. W. Wolmarans. J. H. de Bussy, Pretoria, Amsterdam. Prijs 1/6.

De heer A. D. W. Wolmarans heeft goedgedacht Kerkhistoriese Feiten, welke hij zelf heeft doorleefd en medegemaakt, te boek te stellen en uit te geven.

Dat dit een goede gedachte is geweest, zal elk liefhebber der historie, elk lid dier Kerk toestemmen. Wij vinden in dit boekje dan ook heel wat stof, dat de latere geschiedschrijver van grote waarde kan zijn. Voor de leden onzer Kerk, voor wie veel onbekend was en die niet altijd de toedracht der zaken hebben verstaan, geeft het veel licht.

Wij hopen en verwachten dan ook dat het vele kopers zal krijgen en nog meer lezers.

Het boekje heeft geheel het karakter van mnr. Wolmarans zijn persoonlikheid, wat een deugd is. Misschien is die wel wat te ver gedreven, en daardoor kan het uitlokken tot veel kritiek, wat ook goed is, omdat elke zaak van verschillende kanten bezien, altijd duideliker wordt.

We hebben in ons blad geen ruimte genoeg om het aan diepgaande kritiek te onderwerpen. Daarom slechts een enkele opmerking.

Hoe de schrijver in hoofdstuk I aan de heren Ackerman, van Warmeloo, Geijser, Kloppers, Breedt, F. G. H. Wolmarans en J. J. van Staden de lof kan geven dat zij meer voor de Hervormde Kerk gedaan hebben dan vele der tegenwoordige leraren, kan ik niet verstaan. Het vaststellen en verdedigen van het histories feit dat de Hervormde Kerk recht had op die naam, mag verdienstelik wezen, hun overgaan naar de Verenigde Kerk en hun wegwerpen daardoor van die naam, doet m.i. hun verdienste geheel te niet. Het krachtig protest van Ds. N. J. van Warmelo, afgedrukt op bladz. 12 is gebleken niet veel meer dan woorden te zijn, toen Z.Eerw. later toch die naam prijs gaf, evenals alle andere afgevaardigden. Was dat protest gevolgd door bij die naam te blijven staan, dan zou mnr. Wolmarans gelijk kunnen gehad hebben. Iets zeggen en daarna het tegenovergestelde doen, is niet erg verdienstelik.

Deze opmerking moet ik maken, omdat ik meen dat de tegenwoordige leraars der Kerk wel wat meer gedaan hebben dan protesteren en feiten vaststellen. Maar—laat elk lid der Kerk dit boekje lezen en dan zelf oordelen. V. B.

BOEKEN KOMMISSIE.

De Boeken Kommissie ingesteld door de Algemene Kerkvergadering in hare zitting van Juni 1919 is bijeengekomen, en heeft de volgende aanbevelingen voor boeken gemaakt:

a. Voor Aanneming:

Het kort Begrip, met bewijsplaatsen uit de Heilige Schrift. Nauwkeurig nagezien door een leraar van de N.G. Kerk in Zuid-Afrika. Tiende druk.

Uitgegeven door J. H. de Bussy, Pretoria.

Prijs 8d.

b. Voor oudere catechisanten:

Prof. Dr. S. D. van Veen. Bijbelsche Geschiedenis. I. Oude Testament. II. Nieuwe Testament.

Voor jongere catechisanten: Ds. A. van der Flier. Bijbelsche Geschiedenis. I. Oude Testament. II. Nieuwe Testament.

Dit zijn zeer handige boekjes, die in 26 lessen de geschiedenissen des Bijbels kort vertellen in Bijbeltaal. Ze zijn daarbij zeer goedkoop.

De Kommissie stelt zich voor een goed aantal daarvan te bestellen, en dan ze tegen kostprijs te verkopen.

Verder zal in het begin van de volgende maand gereed en verkrijgbaar zijn:

Een bundeltje van 24 preeken van de leraars der Nederduitsch Hervormde Kerk van Zuid Afrika, verzameld en uitgegeven op last van de Algemene Kerkvergadering door den Scriba, dier vergadering.

Deze bundel moet worden aangevraagd bij de heer H. J. L. Th. Roorda, bus 444, Johannesburg. De prijs zal in het volgend nommer worden bekendgemaakt.

De Scriba van de Algemene Kerkvergadering heeft de eer mede te delen, dat de Notulen der Algemene Vergadering van November 1917 en van Junie 1919 met alle kommissie-verslagen gedrukt zijn. Ze zijn verkrijgbaar bij de heer H. J. L. Th. Roorda tegen 2s. per stuk: per post 2s. 2d.

De nieuwe wetten zijn onder bewerking en zullen waarschijnlik einde Januarie of begin Februarie verschijnen.

De Almanak voor 1920 is gereed ter verzending. Aan allen, die exemplaren georderd hebben, zullen die worden gezonden voor 1 Januarie 1920.

Die nog niet orders hebben ingestuurd bij de heer H. J. L. h. Roorda moeten dat spoedig doen, daar er veel aanvraag is en de oplage beperkt.

ZENDINC KOMMISSIE.

De Zendings Kommisse bestaande uit de predikanten Jac. van Belkum, H. C. M. Fourie, H. D. van Broekhuizen en de B.Br. ouderlingen F. G. A. Wolmarans en P. D. J. van Schalkwijk, benoemd in de zitting der Algemene Kerkvergadering van 20 Juni 1919, kwam in het begin van Desember bijeen.

De opdracht door de Algemene Vergadering haar gegeven was: "Deze vergadering, gehoord hebbende de bezwaren tegen de zending onder de kaffers, waarvan het voornaamste is gelijkstelling, besluit dat de Zendings Kommissie voor het tegenwoordige zich zal bezighouden met de inwendige zending."

Overeenkomstig deze opdracht heeft de kommissie zich de vraag voorgesteld, wat moeten wij nu doen. Na ernstige bespreking werd dit antwoord gegeven:

Wij moeten evangelisatie werk gaan doen onder dat deel van ons volk dat van het Evangelie vervreemd is of er zich van afkeeren door de leraars en ouderlingen niet meer kan worden bearbeid, bij gebrek aan mannen en tijd. Meer duidelik werd er op gewezen, dat wij moeten voorzien in de hulp, die gevraagd wordt van de leden der kerk die naar Oost-Afrika en Portugees West-Afrika zijn getrokken. Aangezien deze broeders en zusters vragen om een leeraar werd besloten dit geroep om hulp voor de predikanten te leggen en met die gemeenten daar te korresponderen.

Vervolgens werd overwogen, wat onze kerk moet en kan doen om te voorzien in de nood der kerkleden, die wonen langs de Rand, die hun levensonderhoud zoeken op de diamantvelden in de buurt van Bloemhof, nabij de Premier-diamantmijn, en de arbeiders langs en in dienst van de Spoorweg. Wij meenden dat wij moesten trachten hen te helpen door het aanstellen van een Evangelist door het verschaffen van preeken voor de Zondag en boekjes voor de kinderen. Het doopen en aannemen van kinderen en het bedienen van het Heilig Avondmaal moest overgelaten worden aan de dienst der gemeenten, waarin zij wonen opdat niet het gemeente verbond zou worden verbroken, en omdat wij nog geen leraar, geordend en daartoe geroepen voor dit werk beschikbaar hebben.

Heeft de kommissie alzo het werk bepaald, dat er te doen is, zij heeft zich verder bezig gehouden niet de vraag hoe zij dat kon doen. Zij meende dat zij wel een geschikt persoon zou kunnen krijgen, die na enige voorbereiding onder de leiding van een der leraars of van de professor theologicus, deze arbeid zou kunnen worden toebetrouwd.

De grote vraag was evenwel: voor dit ondernemen der kerk is geld nodig, want die Evangelist moet worden gesalarieerd en die boekjes gekocht en betaald, en hoe krijgen wij dit?

Er waren verscheidene voorstellen:

1e. Wij zouden door de Zondagscholen moeten werken: wanneer wij het zover konden brengen, dat wij de kinderen leerden elke week één pennie te geven, dan was er geen zwarigheid. Hiertegen werd ingebracht, dat vele ouders dan hunne kinders zouden thuis houden en deze alzo zouden verstoken blijven van geestelik onderwijs. Een der broeders verhaalde dat sommige ouders gezegd hadden, dit niet te kunnen noch te willen doen, en merkte op waar wij nu pas met die Zondagschool en haar organisatie waren begonnen, wij moesten zorgen dit werk door die maatregel niet te doen.

2e. Een tweede voorstel was, aan de Kerkeraden te verzoeken elk jaar een speciale kollekte te houden bij Nachtmaal voor de arbeid onder de

arme blanken die van het Evangelie en de kerk vervreemden voor onze kerk.

Wij hebben echter ondervinding, dat de meeste Kerkeraden dit niet doen zullen, want het wordt om welke reden dan ook nagelaten. Gesteld evenwel, dat alle kerkeraden gewillig waren dit te doen en het werkelik ook deden, het zou de vraag zijn of wij dan nog genoeg geld voor dit doel zouden krijgen. De geschiedenis van de arbeid op christelik gebied leert ons dat elk werk eens begonnen en doorgezet zich gestadig uitbreidt, meer arbeiders en dan ook meer geld vraagt.

Ofschoon op de vergadering niet besproken, waagt de ondergetekende het een ander voorstel te doen.

Uit de Almanak der kerk blijkt dat wij hebben 12 leraars, 585 ouderlingen en diakens in de verschillende gemeente, dus ongeveer 600 mannen, voorstanders der kerk, pilaren van het Godshuis. Indien elk hunner vrijwillig op zich wilde nemen jaarliks £1 (een pond) te storten in het fonds voor de arbeid onder onze blanken, dan zouden we in de beginne altans geld genoeg hebben. Wij meenen niet dat elk lid van een Kerkeraad dit zelf uit eigen zak zou geven, maar dat hij dit zou bijeenbrengen in zijn afdeling door een kollektelijst door de Kerkeraad of de Zendings Kommissie hem gezonden. Ik meen niet dat wij daardoor de voorstellen van de kommissie moeten laten staan en niet uitvoeren, neen, ik wil al die drie plannen zoeken uit te voeren, omdat de nood zeer groot is en onze kerk iets moet gaan doen.

Het is in de laatsten tijd duidelik gezien, dat er onder de leden der kerk een geest van hulpvaardigheid en geven is gekomen, b.v. door de ondersteuning die gegeven is voor Messina, de melaatsen en het graf van Ds. van der Hoff. Vrijwillig zijn de giften gezonden, vrijwillig zijn kollektelijsten door broeders en zusters gevraagd. Ook voor het kweekschoolfonds wordt goed bijgedragen.

Er moet gewerkt worden, en allen moeten we medewerken. De leden onzer kerk willen wel geven, maar zij moeten worden gevraagd en wensen te weten, waarvoor zij hun penningen en shillingen en ponden bijeenbrengen.

Laat de arbeid onder onze van kerk en Evangelie vervreemden een zaak des gebeds worden voor ieder die de Heere Jezus liefheeft—en dit werk zal ons zeker gelukken.

VAN BELKUM.

UIT ANDERE BLADEN.

HOLLAND EN DE REVOLUTIE.

In een zijner wekelikse brieven in "Het Kerkblad" der Geref. Kerken voor Haarlem (Holland) en omstreken, schrift ds. Datema over 'n ontmoeting, die Z.Eerw. heeft gehad met 'n minister. Het gesprek ging over de moeilikheden van het ministerie in de bange krisis en revolutiedagen van het vorige jaar.

"Het ergste, het allerergste werd gevreest. De volgende dag zou mischien de uitbarsting komen. Geruchten van steeds meer verontrustende en verbijsterende aard drongen op het Binnenhof door. De Koningin was geweldig onder de indruk van de dreigende stormen en het loeiend onweer. Terwijl de heren ministers alzo in nood verkeerden, riep plotseling de president van het ministrie, Ruys de Beerenbrouck uit: "Idenburg, gij moet bidden!" En waarlik, de heren gingen staan en verhieven zich tot God zoals eenmaal Abia gedaan had. Idenburg bad; hij smeekte; hij maakte een alarmgeschrei. Grote tranen vielen op en liepen langs de klederen van Heemskerk. Na het bidden seinde Ruys onmiddellik naar het Paleis: "Majesteit, slaap gerust; Idenburg heeft gebeden!"

Is het niet heerlik? Moet dit niet aan de vergetelheid worden ontrukt? Is het geen onwaardeerbare zegen dat er zulke mannen aan het roer staan, mannen, die een alarmgeschrei maken, als de revolutie voor de poorten staat?"—Spectator.

De Engelse rechter Darling die nu en dan bij de toelichting van processen opzienbarende dingen zegt, heeft nu weer de vrouwenwereld in rep en roer gebracht door de volgende verklaring: "In geen ander opzicht heeft de oorlog meer kwaad gedaan, dan in het losser maken van de zeden der vrouwen. Dit heeft nu een peil bereikt dat men zien kan bij een wandeling langs de straat. De vrouwen verschillen tegenwoordig hemelsbreed van wat hun moeders waren."

Een spreekster op een vergadering van een vrouwenvereniging zei: "De oorlog heeft de vroegere ingetogen houding van jonge vrouwen tegenover de andere sekte geheel gewijzigd. Veel van de tegenwoordige losheid van zeden bij meisjes is ongetwijfeld een gevolg van het drinken van jonge meisjes. Iedereen is nu veel te opgewonden dan dat een behoorlijk zedige toon de overhand zou behouden. Als het zo voortgaat, zal de breedte van een andere plaats dan de hemel de vrouwen van nu scheiden van de dochters van morgen."—N.R.C.

DE PROTESTANTSE EN ROOMSE ZENDING IN DE VOORMALIGE DUITSE KOLONIEN.

Begin 1914 arbeidden in de Duitse koloniën 25 Protestantse zendings korporaties en 10 Roomse missies. Van de Protestantse korporaties waren er 15 gevestigd in Duitsland, 4 in Engeland, 3 in de Verenigde Staten, 1 in Zwitserland, 1 in Finland en 1 in Australië. De Roomse missies stonden allen onder Duitse leiding. Het aantal Europeese mannelike arbeidskrachten bedroeg bij de Protestanten 523. Behalve de zendeling-vrouwen telde men nog 81 zendeling zusters. In dienst der Roomse missies werkten 781 mannen en 472 zusters.

Tijdens de oorlog zijn uit Kameroen (Midden-Afrika) 101 Protestantse en 121 Roomse zendelingen verdreven. 35 Amerikaanse Presbyterianen blijven er achter. Uit Togo (ook Midden-Afrika) vertrokken 24 Protestantse en 87 Roomse zendings-arbeiders: alleen een Zwitsers echtpaar mogt er blijven. De 79 Protestantse en 83 Roomse zendelingen van Zuid-West-Afrika mochten uit de gevangen-kampen naar hun gemeenten terugkeren. In Oost-Afrika, dat 185 Duitse, 68 Engelse en 6 Amerikaanse Protestantse zendelingen telde, werd slechts aan enkele Protestanten van de Bielefelder en Leipziger zending toegestaan te blijven.

Uit Kiantschon, waar 18 Protestantse en 32 Roomse zendelingen arbeidden, zijn de berichten over de toestand van tans nog niet ingekomen. Hetzelfde is het geval met de Zuidzee eilanden, waar die cijfers respektievelik 102 en 394 bedroegen en met Nieuw Guinea.

VERLATEN ZENDINGSVELDEN DER DUITSERS IN AFRIKA.

Tal van Duitse zendelingen ontvingen de laatste maanden bevel hun arbeidsveld te verlaten. Vooral in Afrika treden daardoor tans weer nieuwe verhoudingen in. Op het terrein der Betheler zending in Usambara (Oost-Afrika) zijn nog slechts 3 zendelingen, 4 diakenen, 1 zendeling handelsman en 3 zusters aan de arbeid mogen blijven. Het aantal gemeenteleden verminderde reeds van 2522 in 1917 tot 2268 in 1918, toen het aantal weggezondenen nog niet zo groot was. Nu neemt ook het getal der schoolkinderen sterk af.

Van de Berlijnse Zendingsvereeniging keerden in Juni 60 mannen, vrouwen en kinderen in het vaderland terug, uit hun drie-jarige gevangenschap in Tempe bij Bloemfontein.

(Mededelingen van wege het Nederlandsch Zendeling-genootschap.)

Wie, die deze dingen leest kan nog geloven, dat de verschrikkelike oorlog van 1914-1918 is gevoerd voor vrijheid en voor het welzijn der kleine natien. 't Is niets anders geweest dan een schandelike roof- en buit-ekspeditie, waarbij het christendom nog wel het meest heeft geleden.—Red., "Hervormer.")

PAS OP!

Bij mijn huisbezoek in de vorige week in een deel mijner gemeente gedaan, had ik gelegenheid een paar mensen te zien, vroeger van onze kerk, nu naar zij zeggen, behorend tot het Apostolise geloof.

Een van de eigenaardigheden van die mensen is, dat zij schelden op de leraars der kerk, die salaris krijgen, wat niet volgens de Bijbel is. Van een hunner buren vernam ik het volgende:

Elke Zaterdag avond komt iemand bij hen vragen, hoeveel zij die we ek hebben verdiend, en dan moeten zij 1/3 daarvan afstaan voor het onderhoud hunner priesters, wat ook gedaan wordt.

Nu heb ik natuurlik er niets tegen, dat deze mensen zorgen voor hun priesters, ook niet dat die priesters op die manier zorgen voor zich zelf. "De arbeider is zijn loon waard", en als die priesters hunne mensen de oogen open maken en doen zien, dat zij Jezus vinden zoals ze zeggen, dan mogen zij ook hun wereld s loon ontvangen.

Maar ik waarschuw onze mensen om zich niet zo maar gemakkelik te laten medeslepen door allerlei soort van predikers, die, o zo mooi praten, maar ook goed voor zich zelf weten te zorgen. Vooral die leden onzer kerk, die nooit voor kerk of armen iets geven, mogen wel weten wat zij doen. Indien zij meenen dat zij bij die Apostolisen niets hebben te geven, zij worden deerlik bedrogen.

VAN BELKUM.

Ds. A. J. Barger hoopt Zondag 28 Januarie 1920 te Germiston het Avondmaal te bedienen. Er zal ook aanneming van lidmaten en Gemeentevergadering zijn op 27 Januarie te 10 uur v.m. en 's avonds 7 uur.

KWEEKSCHOOL FONDS.

Door Ouderl. A. H. Koomans werd in de laatste Algemene Vergadering der Ned. Hervormde Kerk voorgesteld de zaak van de opleiding van predikanten met alle macht aan te pakken. Zelf zal hij £50 voor dit doel geven, indien 299 andere personen of groepen van personen, ook £50 bijdragen voor 1 Juni, 1920. Er zijn nu 25 bijdragers, nog 245. Zend uw namen in aan ondergetekenden. Het is noodzakelik.

De Kommissie,

Ds. S. VERMOOTEN,
A. H. KOOMANS.

Potchefstroom, 1 Dec. 1919.

1.	Oud. A. H. Koomans	£50
2.	De Predikanten der Herv. Kerk	50
3.	Oud. P. L. Moolman, Memel	50
4.	Oud. J. P. Prinsloo, Eendracht	50
5—11.	Oom Sarel-fonds	350
12.	Oud. H. C. Visser	50
13.	Oud. A. J. G. Oosthuijzen, Potchefstr....	50
14.	Br. J. Prinsloo en kinderen	50
15—18.	Afdeling Br. Visser—Scheffer, Ventersdorp	200
19—23.	Gemeente Vereeniging	250
24.	G. Brits, Krugersdorp	50
25.	Vrouwen kerkeraadsleden, Potchefstroom	50
26.	Eddy Grimbeek, Potchefstroom	50
		£1,300

Ontvangen en verantwoord	£40
Zusters S. Vermooten, P. Gouws, H. van Heerden, P. Wilmans, B. Vermooten, P. Roux, J. H. Pienaar, Grimbeek, J. F. du Plessis, A. R. Fleischach en J. C. Heynecke elk £1	11
Ds. J. J. Prinsloo	5
Oom Sarel-fonds	100
Ds. Jac. v. Belkum	5
Oom Sarel-fonds	50
	£211

GRAFSTEEN Ds. D. v. d. HOFF.

Reeds verantwoord	£26	19	8
Kollekte Gem. Vereniging	2	5	6
Wed. M. v. Vuuren, Potchefstroom ...	0	1	0
Kollekte Zondagschool, Potchefstroom	1	8	6
De hr. J. P. Nel, Potchefstroom	2	2	0
De hr. M. A. Goetz, Potchefstroom ...	1	1	0
De hr. R. Palk, Potchefstroom	0	5	0
De hr. A. G. Retief, Potchefstroom ...	0	10	0
De hr. M. M. J. Basson, Marico	0	5	0
Per P. J. Erasmus, Marico	2	0	0
Per Ds. Brandt, Gem. Heilbron	1	19	6
De hr. en mev. D. J. Prinsloo, Eendracht	0	10	0
T. G. A. Wolmarans, Ermelo	1	0	0
Vrede	1	8	0
	£41	5	2

De gevers hartelik dank.

S. VERMOOTEN.

De Pastorie,
Potchefstroom, 1/12/19.

MELAATSEN.

Voor de melaatsen met hartelike dank ontvangen:—

Reeds verantwoord, 15 Nov., '19... ...	£45	16	5
Gemeente Waterberg	5	15	5
Gemeente Lichtenburg	2	0	0
Gemeente Ermelo (dorp)	15	0	0
Gemeente Vrede	2	2	6
	£70	14	4

H. D. VAN BROEKHUYZEN.

KERKBOUW MESSINA.

Voor de kerkbouw te Messina met hartelike dank ontvangen:—

Reeds verantwoord, 15 Nov. '19	£34	9	4
Br. M. M. J. Basson, Klippan	1	0	0
Zuster K. Thompson, Tafelkop	4	5	6
Zuster S. Willemse, Watervalshoek ...	6	12	3
Br. J. G. Botha, Wonderfontein	1	6	6
	£47	13	7

JAC. VAN BELKUM.

OOM SAREL'S FONDS.

Reeds verantwoord, 15/11/19	£382	0	0
Renten	5	0	0
Br. du Plessis, Lichtenburg, gedeelte tienden	2	0	0
Br. C. J. Strijdom en familie	2	0	0
Br. G. J. Engelbrecht	1	0	0
Marthje Viljoen	0	2	0
Mevr. J. W. Gehle (Erasmus), Zusterkrans	4	0	0
	£396	2	0

Deze lijst kenmerkt zich door een paar eigenaardigheden. 1e: Het zijn, evenals die van de vorige maand van Zuster Naudé (Marico) en Br. D. J. Prinsloo (Eendracht), jaarlikse bijdragen, gelijk die van M. Viljoen een maandelikse is. Al die bijdragen, t.w., Br. Engelbrecht en Br. Strijdom en familie, Mnr. Naudé, Br. Prinsloo, M. Viljoen, worden mij jaarliks of maandeliks gestuurd zonder dat ik er om vraag. Welk een trouw, welk een sympathie! Ze doet mij goed en wekt tot volgen!

2e: De bijdrage van Br. du Plessis is een deel van tienden, door hem voor kerkelike doelen gegeven, daar de Heer hem iets heeft doen vinden, wat hij wel zocht, maar toch niet altijd gevonden wordt. De Heere geve hem ook de eeuwige schat te vinden.

3e: De gift van mev. J. W. Gehle, van Erasmus, is de opbrengst van een zusterkransje, genoemd Martha-kransje, omdat Martha Viljoen door haar trouwe maandelikse bijdragen de gedachte heeft doen ontstaan by mev. Gehle en andere Zusters te Erasmus om iets voor de Kerk te doen, opdat èn zij èn de kweekschool zichzelf kunnen onderhouden. Wat een mooie gedachte! Zullen er in andere gemeenten ook zusters gevonden worden die voor dit doel willen arbeiden? Wij zijn natuurlik die zusters, wier namen bij ons niet, bij God wel bekend zijn, hartelik dankbaar, gelijk ook alle andere vrienden die bijdragen hebben gestuurd.

Verder vermeld ik nog, dat mnr. Gehle mij voor dit fonds de opbrengst van een aantal bomen heeft beloofd, die geplant staan op zijn plaatsje "Amstelland, bij Erasmus. Ook hem onze dank!

OOM SAREL.

KASVERSLAG VAN DE ADMINISTRATEUR OVER DE MAAND NOVEMBER 1919.

Weduwfonds. Gem. Bijdragen:

Memel	£2	15	7			
Zwartruggens	0	3	0			
Bethal	2	12	3			
Heilbron	0	9	10			
Vrede	0	14	7			
Venterskroon	2	12	3			
				£11	14	4

Pred. Bijdragen:

Ds. L. E. Brandt				15	0	0
				£26	14	4

Alg. Fonds. Gem. Bijdragen:

Venterskroon				20	17	7

Theol. Kweekschool:

Memel	£1	0	0			
Venterskroon	21	2	6			
Eendracht ...	2	9	0			
Heidelberg ...	0	15	0			
				25	6	6

Beh. Stud. Fonds:

F.W.C.L. ...	£2	0	0			
Memel	1	5	1			
Bethal	4	15	1			
Heilbron... ...	0	13	2			
Venterskroon	3	8	11			
				12	2	3

Huishuur Ds. C.:

Memel	£0	8	6			
Vrede	0	3	0			
Venterskroon	1	5	0			
Eendracht ...	1	13	6			
				3	10	0

Almanakken:

P. L. Moolman	£2	4	0			
Ds. Kuhn ...	6	5	6			
I. Barnard ...	4	1	0			
D. J. Prinsloo	0	3	0			
J. H. de Bussy	0	12	0			
				13	5	6

Zondagsch. Roosters:

P. L. Moolman	£0	5	3			
Ds. Brandt ...	1	14	6			
Ds. Kuhn... ...	2	9	6			
D. J. Prinsloo	0	6	9			
				4	16	0

Z.S. Blad:

Diversen ...	£0	8	0	0	8	0

Hervormer:

Intekengelden	4	17	6
Van Gem. Chrissiesmeer (niet gespecificeerd)	30	12	0
	£142	9	8

H. J. L. Th. ROORDA,
Administrateur.